

СТАНОВИЩЕ

от Доц. Д-р Боряна Емануилова Аврамова, дм,

от Катедрата по педиатрия на Медицински университет – София,

външен член на Научното жури, определено със заповед

№ 109-150/13.03.2025 г. на Ректора на Медицински Университет - Варна,

по процедура за придобиване на образователната и научна степен **«доктор»**
в област 7.»Здравеопазване и спорт» по професионално направление 7.1. Медицина и
специалност «Педиатрия»

на Д-р Христина Янева Христозова

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Тема: „Качество на живот след лечение на малигнени хемопатии и солидни тумори в
детска възраст“

Научни ръководители: Проф. Д-р Валерия Игнатова Калева, дм

Проф. Д-р Параскева Манчева Драганова, дмн

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен/електронен носител е в съответствие с Правилника за условията и процедурите за придобиване на образователни и научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински Университет - Варна, и включва следните документи:

- Молба до Ректора на МУ – Варна за разкриване на процедурата за защита;
- Заповед за зачисляване – оригинал;
- Протокол на Катедра по Педиатрия на МУ-Варна за отчисляване с право на защита;
- Протоколи за издържани изпити по индивидуалния учебен план;
- Диплома за висше образование-копие;

- Творческа автобиография;
- Списък на публикациите с подпис на кандидата;
- Автореферат (най-малко 5 екземпляра);
- Дисертационен труд (подвързан, в 3 екземпляра);

Д-р Христина Янева Христозова е български гражданин, родена на 26.04.1970 г. Завършила е висшето си образование по медицина в Медицински университет – Варна през 1994 г. Има специалност по Педиатрия от 2001 г., по Онкология от 2006 г. и по Детска клинична хематология и онкология от 2009 г. Има магистърска степен по „Здравен мениджмънт и обществено здраве“ от 2014 г.

От октомври 1994 г. до ноември 1994 г. работи като лекар в ЦСМП, филиал Долни чифлик. От мес. януари 1995 г. до мес. октомври 2001 г. е лекар - ординатор в Детски спешен център към Първа детска клиника на УМБАЛ „Св. Марина“ - Варна. От мес. ноември 2001 г. до настоящия момент е асистент в Клиника по детска клинична хематология и онкология на УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна и в Катедрата по педиатрия на МУ - Варна.

Член е на БЛС, БПА, БМСХ, БМСДХО и SIOPE.

Предственият дисертационен труд съдържа 140 страници, 27 таблици, 19 фигури и 2 приложения.

Цитирани са 235 литературни източници, от които 5 на кирилица, 227 на латиница и 3 интернет източници.

Включените в дисертацията изследвания са извършени в Клиниката по детска клинична хематология и онкология на УМБАЛ „Св. Марина“ - Варна

Дисертационният труд е обсъден, одобрен и насочен за публична защита от катедрен съвет на Катедра Педиатрия при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

2. Актуалност на тематиката

Избраната научна тема е актуална, защото е посветена на оценка на показателите за качеството на живот, задължителен елемент от проследяващите грижи при преживелите злокачествени заболявания в детска възраст пациенти, и част от програмите за продължителното им проследяване в повечето европейски центрове по детска онкология.

Оценката на качеството на живот на диспансерно наблюдаваните пациенти в клиниките по детска клинична хематология и онкология и установяването на факторите които го повлияват, би подпомогнало медицинските екипи за ранно идентифициране на усложненията при преживелите и разработване и прилагане на подходящи личностно-ориентирани здравни и психо-социални интервенции за подобряване на тяхното благополучие. В по-общ план тази информация би дала насоки за адаптиране на модела на проследяващи грижи при преживелите малигнено заболяване в детството, с цел постигане на оптимално качество на живот.

Нарастващият брой на трайно преживелите след лечение на онкологично заболяване в детска възраст пациенти, и рисковете за тяхното здраве и качество на живот правят особено актуален въпроса за дългосрочното им проследяване. Преживяемостта без заболяване е съпътствана от множество проблеми, отразяващи се на физическото, психическото и социалното благополучие на индивидите. Съобразно принципите на съвременната медицина за холистичен подход към пациента, оценката на качеството на живот се явява задължителен елемент от проследяващите грижи при преживелите пациенти.

Качеството на живот на тези пациенти корелира с демографските характеристики, типа и рисковата група на заболяването, терапевтична дейност и късните посттерапевтични усложнения.

По тази причина, **цел** на проучването е оценката на качеството на живот при пациенти, провели лечение за малигнени хемопатии и солидни тумори в детска възраст, и проучване на факторите, които го повлияват.

Представеният дисертационен труд е първи опит за такова проучване в България, с практическо значение при проследяването на тази група пациенти, и с принос към българската медицинска литература и практика.

3. Познаване на проблема

Във всички раздели на дисертационния труд личи познаване на проблема, на съвременните постижения за оценка на качеството на живот и късните усложнения, които влияят върху него при пациенти с преживели в детството злокачествени заболявания, както и на методите за осъществяване на такова проучване (събиране и статистическа обработка на материала), интерпретиране на резултати и формулиране на изводи.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

Статистическите методи за обработка на данните са добре подбрани.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Литературният обзор заедно с въведението е изложен върху 45 стр. Той е подробен, добре оформен и базиран на цитирани 235 литературни източници. От тях 5 са от български автори и 227 от чуждестранни. Не е използвана достатъчно актуална литература, което е критична забележка към автора – само 15 публикации са от последните пет години и 75 от последните десет, т.е. само 40% от цитираната литература е актуална.

В обзора са представени съвременните принципи при проследяване на пациентите, преживели в детството малигнени заболявания и критериите за оценка на качеството на живота им след приключване на лечението в различни интервали, публикувани в медицинската литература. Представени и обсъдени са подобни проучвания в други педиатрични онкологични центрове.

Структурата на обзора корелира с поставените цел и задачи.

Целта е точно формулирана.

За осъществяването и са поставени 4 **задачи**, малък брой за такъв тип проучване. Етапите на проучването следват тяхното изпълнение.

Дизайнът на проучването е съобразен с целите на разработката.

Раздел „Материали и методи

Материалът на проучването включва 52 пациенти, граничен брой за статистическа достоверност на резултатите.

Методите на проучването са добре подбрани, вкл. и статистическите, и са подробно описани.

Получените след статистическия анализ на данните **резултати**, са описани много подробно на 30 стр., онагледени са много добре с 27 фигури и 19 таблици, което дава допълнителна яснота на описанието и потвърждава достоверността на материала. Обособени са в подраздели, които следват задачите на дисертационния труд.

Обсъждането на резултатите е компетентно описано, на 34 стр., като е анализиран, в сравнение с литературните данни, всеки отделен показател. Включва в обобщен вид аналитична оценка на резултатите, съпоставени с данните от литературата.

Изведени са 8 **изводи**, брой, адекватен на общоприетите за такъв тип клинично проучване, които са в съответствие с получените резултати и отговарят на поставената цел и задачи.

Приноси на дисертационния труд

Като цяло дисертационният труд обогатява познанията ни за оценка на качеството на живот на преживелите малигнени хемопатии и солидни тумори в детска възраст, тема, която се проучва от научните среди от много години.

Докторантът е посочил 3 приноси с научно-теоретичен и 3 с научно-приложен характер. Приемам всички посочени приноси, които са изведени и определени без ненужна претенциозност, което е похвално. Те имат значимост за българската медицинската практика. Препоръчвам на кандидата да продължи проучването на същата тема, като обогати препоръките към всички детски онкохематолози, психолози, социални работници и други специалисти, занимаващи се с проследяването и диспансерното наблюдение на пациентите с онкологични заболявания след приключване на лечението им.

Резултатите от изследователската работа на д-р Христовова са отразени в 1 **публикация**, твърде малък брой по мое мнение, но отговарящ на изискванията на МУ –

Варна. Тя представя и 2 съобщения, изнесени на научни форуми. Във всичките д-р Христозова е първи автор, доказателство, че дисертационният труд е нейно дело.

6. Авторефератът е представен според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

7. Забележки и препоръки

Има множество структурни, граматични и стилистични грешки в дисертационния труд, което само по-себе си намалява научната му стойност и създава неясноти при четене. Препоръчвам по-голяма акуратност при описание на подобни проучвания.

8. Заключение

В заключение, считам, че представения дисертационен труд е актуален, съдържа научни и приложни резултати. По структура, съдържание и обем отговаря на критериите и правилника за условията и процедурите за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в **Медицински университет - Варна**.

Д-р Христина Христозова **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд и автореферат, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Д-р Христина Христозова в докторска програма по Педиатрия.

22.05.2025 г.

Изготвил становището:

/Доц. Д-р Боряна Емануилова Аврамова/

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679